

N.B. : (1) Answer any **four** questions.
(2) **Each** questions carry **20** marks.

1. Define information and communication technology. Explain it's scope and importance.
2. Explain the concept and uses of E-Learning in Education.
3. What is self instructional material ? Explain its features.
4. What is E-mail ? Explain its uses in the field of education with suitable example.
5. What is Software ? Explain its uses in educational practices.
6. Explain the role of computers in education and training.
7. Discuss the concept and types of communication.
8. Write short notes on any **four** of the following :-
 - (a) Models of communication
 - (b) Importance of virtual learning
 - (c) Uses of spread sheet in education
 - (d) Application of internet to education
 - (e) Role of web-page creation in education
 - (f) Barriers to effective communication.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) प्रत्येक प्रश्नास २० गुण.

१. माहिती व संप्रेषण तंत्रविज्ञानाची (ICT) व्याख्या लिहा. त्याची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा.
२. ई-लर्निंगची संकल्पना व शैक्षणिक उपयोग स्पष्ट करा.
३. स्वयंअध्ययनसाहित्य (SIM) म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
४. 'इ-मेल' म्हणजे काय ? त्याचे शिक्षणक्षेत्रातील उपयोग स्पष्ट करा.
५. 'सॉफ्टवेअर' म्हणजे काय ? शैक्षणिक व्यवहारातील त्याचे उपयोग स्पष्ट करा.
६. शिक्षण व प्रशिक्षणातील संगणकाची भूमिका स्पष्ट करा.
७. संप्रेषणाची संकल्पना व त्याचे प्रकार यांची चर्चा करा.
८. कोणत्याही चारांवर थोडक्यात टिपा लिहा :-
 - (अ) संप्रेषणाची प्रकार (मोड्स)
 - (ब) व्हर्च्युअल लर्निंगचे महत्त्व
 - (क) स्प्रेडशीटचे शिक्षणातील उपयोग
 - (ड) आंतरजालाचे शिक्षणातील उपयोजन
 - (इ) वेबपेज-निर्मितीची शिक्षणातील भूमिका
 - (फ) प्रभावी संप्रेषणातील अडथळे.